

Motion till riksdagen 2024/25:354

av Johan Andersson (S)

Starkare skydd för Vätterns vatten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att överväga ett starkare skydd för Vätterns vatten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt 3 kap. 8 § andra stycket miljöbalken (MB) ska områden som är av riksintresse för vattenförsörjningsanläggningar skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Bestämmelsen innebär att kommuner och statliga myndigheter ska ta hänsyn till dessa områden t.ex. genom att inte planera för eller lämna tillstånd till sådana verksamheter inom eller i närheten av områdena som kan hindra eller påtagligt försvåra anläggningarnas utnyttjande.

Bedömningen av om en åtgärd kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet måste alltid göras i samband med plan- eller tillståndsbeslut som berör områden av riksintresse. Det här kan innebära att nya verksamheter och åtgärder som planeras i närheten antingen måste lokaliseras till en annan plats eller att det måste ställas särskilda krav på hänsyn för att de ska kunna tillåtas i närheten av området. Det kan även bli aktuellt att reservera mark för att anläggningen i framtiden ska kunna brukas på ett rationellt sätt.

Det som skyddas vid en sådan process är dock enligt den nuvarande lagstiftningen själva anläggningen, alltså den fastighet där vattnet tas upp. Många svenska kommuner använder emellertid sjövattnet som dricksvatten. Råvattentäkten är då själva sjön. Detta gäller t.ex. Mälardalen och Stockholmsområdet som hämtar sitt dricksvatten från Mälaren. Det gäller även i Östergötland och området runt hela Vättern, där Sveriges näst största (och djupaste) sjö förser oss med dricksvatten. En sjö av Vätterns storlek har naturligtvis strömmar som gör att vattnet rör sig. Att i det läget anse att bara vissa platser längs med sjön är riksintressen är inte tillräckligt.

Flera instanser som Vätternvårdsförbundet och kommuner runt sjön har länge argumenterat för att hela Vättern bör klassas som riksintresse. Utifrån hur dagens lagstiftning tolkas har det dock visat sig svårt, trots att Vättern uppfyller flera av de kriterier som lagstiftaren satt upp. Alla försök att klassa sjön som ett riksintresse har stupat på just tillämpningen av den nuvarande lagstiftningen. Vätterns betydelse som dricksvattentäkt blir allt större. I Örebro finns planer på att börja använda dricksvatten från Vättern. I Mälardalen talar man om att använda den som reservkälla i den händelse att Mälaren kontamineras. Vättern har en unik kvalitet på sitt dricksvatten.

Johan Andersson (S)